

M U N I
C J V

WEEK 11

Dative

DATIVE singular

Fráze, které známe:

Kolik je vám let?

Je mi špatně a horko.

Motá se vám hlava?

Buší mi srdce.

Je ti zima?

Jak je vám?

mi, ti, mu, jí, nám, vám, jim = personal pronouns in the dative case

Kdy potřebujeme dativ?

1. Druhý objekt ve větě.

Eva (subject = nominative) dá (verb) knihu (1st object = accusative) mamince (2nd object = dative).

Maminka kupuje dárek bratrovi.

Petr píše dopis přítelkyni.

Musím uvařit večeři synovi. X (pro syna = acc.)

Sestra bere krev pacientovi.

Doktor měří tlak paní Novákové.

Sestra nese čaj a snídani panu Horníčkoví.

Kdy potřebujeme dativ?

2. Slovesa s dativem

dát/dávat (to give) - *Sestra dává léky pacientovi.*

děkovat/poděkovat (to thank) - *Musíme poděkovat tatínkovi.*

kupovat/koupit (to buy) - *Maminka kupuje nové boty synovi.*

omlouvat se/omluvit se (to apologize) - *Omlouvám se učiteli, že jdu pozdě.*

pomáhat/pomocť (to help) - *Asistentka pomáhá pacientovi chodit.*

posílat/poslat (to send) - *Dnes musím poslat e-mail manažerce.*

radit/poradit (to advise) - *Musíme Petrovi poradit, co má dělat.*

rozumět/porozumět (to understand) - *Nerozumím fyzice.*

smát se/zasmát se (to laugh) - *Směju se sestře.*

telefonovat/zatelefonovat (to phone) - *Každý den telefonuju mamince.*

volat/zavolat (to call) - *Každý den telefonuju bratrovi.*

vysvětlovat/vysvětlit (to explain) - *Učitelka vysvětluje dativ studentovi.*

Kdy potřebujeme dativ?

3. Prepozice s dativem

Díky (thanks to) - Díky kamarádovi mám novou práci.

Kvůli (because of) - Kvůli koronaviru nemáme lekce v kampusu.

K/ke (to, towards) - Odpoledne musím jít k doktorovi.

Proti (against) - Dnes hraje hokej Kometa proti Spartě.

Naproti (opposite) - Naproti škole je nákupní centrum.

Kdy potřebujeme dativ?

4. “Fráze” s dativem

Kolik je **mu** roků? - **Synovi** je 9.

Je **ti** špatně? - **Petrovi** je špatně.

Buší **vám** srdce?

Je **vám** nevolno?

Motá se **vám** hlava?

Jak děláme dativ?

Ma

Hard + u/ovi

Petr - telefonuju Petrovi
Pan Novák - píšu panu
Novákovi

Soft + i/ovi

Učitel - pomůžu učiteli
Tomáš - telefonuju Tomášovi

* -ovi can be used only once and in the end of
expression:
Pan Karel Novák → panu Karlu Novákovi
Inženýr Tomáš Noga → inženýru Tomáši Nogovi

Mi

Hard + u

Obchod - naproti obchodu
Park - k parku

Soft + i (ž, š, č, ř, c, j)

Počítač - kvůli počítači

F

a → e/ě

Ke škole, kvůli Evě

! ka → ce (*k mamince*)

! ha → ze (*díky Praze*)

! ga → ze (*ke Ganze*)

! cha → še (*kvůli snaše*)

! ra → ře (*díky sestře*)

e → i

Lucie - telefonuju Lucii
Restaurace - k restauraci

Konsonant + i

naproti tramvaji, ke kanceláři
(nemoc, krev, moč, kost)

N

o → u

Kino - ke kinu

e/ě → i

Moře - k moři

í/ý → =

*nádraží/náměstí - naproti
nádraží/náměstí*

POZOR - feminimum

ka → **ce** (*maminka* → *mamince*, *učitelka* → *učitelce*, *Lenka* → *Lence*)

ha → **ze** (*Draha* → *Draze*, *Praha* → *Praze*, *kniha* → *knize*)

ga → **ze** (*Ganga* → *ke Ganze*, *Olga* → *Olze*, *droga* → *kvůli droze*)

cha → **še** (*snacha* → *ke snaše*, *porucha* → *kvůli poruše*)

ra → **ře** (*sestra* → *sestře*)

ADJECTIVES

M

dobrý → **dobrému**
Telefonuju novému
kamarádovi.

moderní → **modernímu**
Nemůžu radit staršímu
bratrovi.

F

dobrá → **dobré**
Telefonuju nové
kamarádce.

moderní → **moderní**
Nemůžu radit starší
sestře.

N

dobré → **dobrému**
Kvůli špatnému počasí
jsme doma.

moderní → **modernímu**
Díky lepšímu zdraví
můžu jet na výlet.

KDO/CO → KOMU/ČEMU

Komu telefonuješ? - Mamince.

Čemu nerozumíš? - Politice.

Komu kupuješ tu knihu? - Kamarádovi.

Čemu se směješ? - Vtipu. (= joke)

Proti komu dnes hraje Kometa? - Proti Třinci.

Ke komu dnes odpoledne jdeš? - Ke Karolíně.